

EESTI ADVOKATUUR

ESTONIAN BAR ASSOCIATION

Riigikogu õiguskomisjon
Lossi plats 1a
15165 Tallinn

16.06.2009.a nr 1-9/107

Muudatusettepanekud kriminaalmenetluse seadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 286 SE juurde

Alljärgnevalt on toodud Eesti Advokatuuri ettepanekud "Kriminaalmenetluse seadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu" (286 SE) muutmiseks, kusjuures muudatuste eesmärk on tagada adekvaatselt isikute kaitseõigus, mis vältimatult hõlmab kaitset advokaadi ja kliendi kutsesaladusega hõlmatud teabesse jälitustoimingutega sekkumise eest.

Arvestades asjaolu, et vastava valdkonna regulatsiooni on võimalik kujundada mitmel erineval viisil ja erineva detailsuse astmega, on alljärgnevalt välja pakutud kaks alternatiivset eelnõu 286 SE muudatust. Alternatiiv nr 1 on Eesti Advokatuuri seisukohalt soovitatav lahendus käesoleva eelnõu menetlemise kontekstis (ei nõua kardinaalseid muudatusi eelnõu tekstis, kuid samas sätestab kutsesaladuse kaitse tagatiseid minimaalsel aktsepteeritaval tasemel) ning alternatiiv nr 2 on absoluutselt vältimatult vajalik muudatus, mille eesmärk on üksnes kõrvaldada senine absurdne olukord, kus advokaadi poolt edastatav teave on üldjuhul tõendina kasutamisest välistatud, kuid primaarne kutsesaladuse subjekt -- isikute poolt advokaadile edastatav teave -- ei omanud mitte mingit kaitset.

Alternatiivi nr 2 kasutamist peab Eesti Advokatuur mõistlikuks üksnes juhul, kui valitsus omab adekvaatseid ja sisulisi vastuväiteid alternatiivi nr 1 aktsepteerimisele ning ühtlasi tunnistab vajadust algatada lähitulevikus eraldi seaduseelnõu kutsesaladuse tagatiste reguleerimiseks.

Mõlema variandi, kuid eriti alternatiivi nr 2 rakendamise korral, on Eesti Advokatuuri hinnangul kindlasti vajalik võimalikult kiiresti täiendavalt välja töötada ja rakendada kutsesaladuse kaitse põhjalikum regulatsioon, kusjuures selle ettevalmistamisel osaleksid justiitsministeeriumi, politsei ja julgeolekuasutuste ning Eesti Advokatuuri esindajad.

ALTERNATIIV NR 1:

Täiendada kriminaalmenetluse seadustikku §-iga 126¹⁸ järgmises sõnastuses:

§ 126¹⁸. Jälitustoimingute erisused seoses isiku kaitseõiguse tagamisega

(1) Käesoleva seadustiku § 126⁶ lg 1 sätestatud jälitustoimingu tegemine advokaadibüroos on lubatud üksnes järgmistel juhtudel:

1) on alustatud kriminaalmenetlust ja selle menetlusega seoses on alust arvata, et advokaat või muu advokaadibüroos tegutsev isik võib olla käesoleva seadustiku §

126² lg 1 p 1 tunnustele vastava kuriteo toimepanija;

2) advokaat või muu advokaadibüroos tegutsev isik on kahtlustatav käesoleva seadustiku § 126² lg 1 p 1 tunnustele vastava kuriteo toimepanemises;

3) esineb põhjendatud kahtlus, et advokaadibüroos toimub käesoleva seadustiku § 126² lg 1 p 1 tunnustele vastava kuriteo ettevalmistamine.

(2) Käesoleva seadustiku § 126⁸ lg 1 sätestatud jälitustoimingu tegemine advokaadile või advokaadibüroole edastatud või advokaadi või advokaadibüroo poolt edastatud postisaadetise suhtes on lubatud üksnes käesoleva paragrahvi 1. lõike punktides 1 ja 2 nimetatud juhtudel.

(3) Käesoleva seadustiku § 126⁹ lg 1 sätestatud jälitustoimingu tegemine sõnumite või muu teabe suhtes, mida edastab advokaat või mida edastatakse advokaadile, on lubatud üksnes käesoleva paragrahvi 1. lõike punktides 1 ja 2 nimetatud juhtudel.

(4) Jälitustoiminguga kogutud teavet, mille sisuks on advokaadi kutsetegevuse raames isiku poolt advokaadile usaldatud teave ja advokaadi poolt isikule edastatud teave, ei kasutata tõendina, välja arvatud juhul, kui advokaat paneb või on toime pannud kuriteo ning teave on seotud selle kuriteo toimepanemisega.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud teavet, mida ei kasutata tõendina, ei ole lubatud dokumenteerida ega säilitada ning vastavad teabetalletused kuuluvad viivitamatule hävitamisele käesoleva seadustiku § 126¹⁴ lõikes 7 sätestatud korras."

ALTERNATIIV NR 2:

Muuta kriminaalmenetluse seadustiku § 126⁹ lõiget 2 ja sõnastada see järgmiselt:

"(2) Tõendina ei kasutata käesoleva seadustiku §-s 72 nimetatud isiku poolt edastatavat teavet või sellisele isikule teise isiku poolt edastatavat teavet, mis on saadud salajasel pealtkuulamisel või -vaatamisel, kui teabe sisuks on isikule ameti- või kutsetegevuses teatavaks saanud asjaolud, välja arvatud juhul, kui käesoleva seadustiku §-s 72 nimetatud isik on samade asjaolude kohta juba andnud ütlusi või kui need on muul viisil avalikustatud või kui nimetatud isiku suhtes on antud luba salajaseks pealtkuulamiseks või -vaatamiseks või kui mõne muu isiku salajasest pealtkuulamistest või -vaatamisest nähtub, et käesoleva seadustiku §-s 72 nimetatud isik paneb või on pannud ise toime kuriteo."

Lugupidamisega

Aivar Pilv
Esimees

Koopia: Justiitsministeerium